

Reglerne om de strukturmæssige forhold, herunder afstandsgrænser og begrænsninger med hensyn til areal eller antal ejendomme, tager sigte på at påvirke strukturudviklingen. De foreslåede grænser giver således et råderum for den enkelte landmand til bedriftsudvidelse mv.

Reglerne, der angår de personlige erhvervsbetingelser, herunder bopælskrav og uddannelseskrav mv., indeholder derimod elementer, hvor der i højere grad er behov for at kunne dispensere fra de generelle betingelser, jf. bemærkningerne nedenfor til § 17, stk. 1-7.

Efter bestemmelsen i § 17, stk. 1, kan der dispenseres fra bestemmelserne i §§ 12-16, når særlige forhold taler for det. Det gælder navnlig i en række situationer, der omtales i § 17, stk. 2-7, og som uddybes nærmere nedenfor.

Herudover indeholder § 17, stk. 1, adgang til at dispensere fra erhvervsbestemmelserne i §§ 12-16 i en række andre situationer, der omtales nærmere efter gennemgangen af bestemmelserne i stk. 2-7.

Efter bestemmelsen i § 17, stk. 2, kan der dispenseres fra bopælskravet i særlige situationer. Der henvises endvidere til bemærkningerne til § 12 vedrørende bopælskravet.

Der kan således – som hidtil – dispenseres fra bopælskravet i § 12 i situationer, hvor erhververen af hensyn til istandsættelse af boligen eller for at gennemføre en jordbrugsuddannelse er midlertidigt forhindret i at opfylde bopælskravet. En sådan dispensation indebærer, at der meddeles en udsættelse med hensyn til opfyldelse af bopælskravet, idet bopælspligten forudsættes opfyldt i mindst 8 år, når den midlertidige dispensation er udløbet.

Der kan endvidere dispenseres, hvis der inden udløbet af den 8-årige periode, hvor bopælspligten gælder, indtræder særlige forhold, der midlertidigt hindrer bopælspligtens opfyldelse. Afkortning af 8 års perioden kan dog kun tillades i ganske særlige situationer, f.eks. ved sygdom eller lignende.

Der kan også dispenseres fra bopælskravet ved arv og familiehandel, jf. §§ 14 og 15, hvis erhververen på grund af uddannelse, herunder også uddannelser, der ikke tager sigte på landbrug, er forhindret i at opfylde bopælskravet. Der er også her tale om en tidsbegrænset udsættelse af bopælspligten.

Der kan desuden dispenseres fra bopælskravet i forbindelse med arv og familiehandel, når ejendommen i længere tid har været i slægtens eje og ønskes overdraget til en slægtning. Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af bestemmelsen i den gældende

lovs § 17, stk. 3, og § 17a, stk. 2, idet der dog samtidig er foreslået en lempelse af reglerne.

Der stilles således ikke længere krav om, at ejendommen i sin helhed bortforpagtes eller drives ved bestyrer, og det er heller ikke længere en forudsætning, at der normalt ikke kan dispenseres fra bopælspligten for et længere tidsrum end 15 år.

Det foreslås, at der som udgangspunkt kan forventes en tidsbegrænset dispensation fra bopælspligten, når ejendommen har været i slægtens eje i mindst 3 generationer eller mindst 75 år. Overdragelse til en slægtning omfatter overdragelse til legale arvinger efter arveloven. Det gælder f.eks. overdragelse i lige eller nedstigende linie samt overdragelse til overdragerens forældres søskende og til overdragerens søskende og søskende børn. Dette betyder, at der også ved en senere overdragelse til en slægtning vil være grundlag for at kunne få en tilsvarende dispensation.

Bopælspligten kan endvidere fraviges, når erhvervsen omfattes af bestemmelserne i § 17, stk. 7, jf. nedenfor.

Efter bestemmelsen i § 17, stk. 3, kan der – som hidtil – dispenseres fra kravet om jordbrugsuddannelse i §§ 12 og 13 (fri handel) i særlige tilfælde, hvor erhververen på grundlag af tidligere beskæftigelse eller anden uddannelse må antages at være kvalificeret til at forestå driften af den ejendom, der ønskes erhvervet. Der lægges således både vægt på erhververens kvalifikationer og på ejendommens størrelse og karakter. Der kan f.eks. også dispenseres, når erhververen har en udenlandsk uddannelse, der ikke fuldt ud opfylder de krav, der i medfør af § 12, stk. 2, fastsættes til en jordbrugsuddannelse.

Der kan navnlig dispenseres fra uddannelseskravet, når erhververen er under jordbrugsuddannelse og har gennemført en væsentlig del af denne. Det er en forudsætning, at erhververen forpligter sig til at opfylde de øvrige erhvervsbetingelser, herunder bopælskravet, når uddannelsen er afsluttet.

Den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 4, om dispensation fra uddannelseskravet er en videreførelse af den såkaldte bestyrerregel. Der skal – som hidtil – kunne dispenseres fra uddannelseskravet, hvis det godtgøres, at ejendommen eller bedriften er af en sådan størrelse og beskaffenhed, at den kan give fuld beskæftigelse til mindst 2 personer, og erhververen forpligter sig til i en periode af mindst 4 år at have ansat en bestyrer, der har gennemført en jordbrugsuddannelse, f.eks. ved grønt bevis. Erhververen kan således ikke bortforpagte ejendommen eller dens jorder i de 4 år, hvor der skal være ansat en bestyrer.